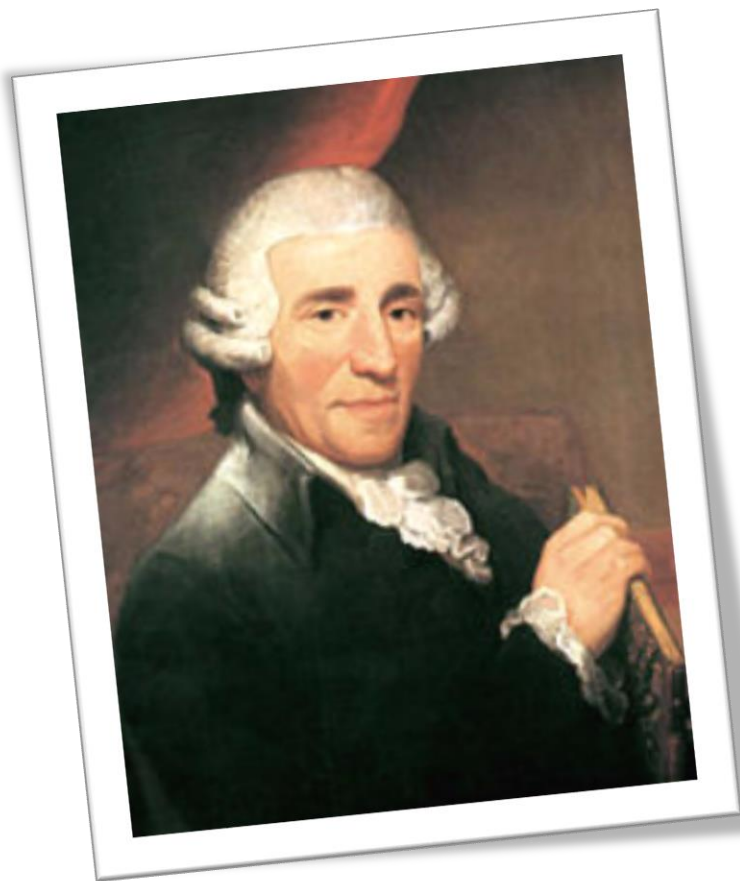

Józef Haydn

Informacje ogólne

Franz Joseph Haydn urodził się 31 III 1732, a zmarł w 1809 r., został pochowany następnego dnia na najbliższym cmentarzu, z powodu wojny. Miał 11 rodzeństwa, z czego jego młodszy o pięć lat brat Johann Michael Haydn też został cenionym kompozytorem. Grał na fortepianie i skrzypcach. Skomponował ponad 100 symfonii. Żył 77 lat. Jest najstarszym kompozytorem z klasyków wiedeńskich.

Historia

Joseph (Józef) Haydn urodził się na terenie Austrii, w miejscowości Rohrau, blisko węgierskiej granicy. Pochodził z ubogiej rodziny – jego ojciec (z zawodu cieśla) był muzykalny – śpiewał i grał na harfie. Widząc przejawy muzykalności także u syna, w wieku sześciu lat oddał go pod opiekę krewnemu, który był nauczycielem muzyki. Małemu Josephowi nie podobało się jak traktował go kuzyn ojca – często dostawał chłosty i głodował.

Obdarzony pięknym sopranowym głosem ośmioletni Haydn dostał się do Wiednia, do chóru i tam obok lekcji fortepianu i skrzypiec poznał podstawowe wiadomości o muzyce. Niestety po kilku latach musiał opuścić chór z powodu mutacji. Wtedy zarabiał na udzielaniu gry na fortepianie w szkole śpiewu. Szkołę tę prowadził znany muzyk włoski, Nicola Porpora. Ten dał mu kilka wskazówek o kompozycji i w ten sposób Haydn zaczął komponować. Wkrótce i bogaci miłośnicy muzyki zauważyli zdolności młodego kompozytora i zaczęli się nim

interesować. Niedługo potem jeden z muzyków postarał się o stanowisko kapelmistrza w prywatnej kapeli w Czechach i w końcu Haydn przyjął to stanowisko mając lat 27. Gdy kapela ta się rozpadła kompozytor przyjął funkcję kapelmistrza orkiestry u węgierskiego księcia Esterhazego w miasteczku Eisenstand (czytaj: Azjensztat) i poświęcił się kompozycji. Został tam na 30 lat.

Pierwsze drukiem powstały jego kwartety i od tego czasu jego imię rozstawiło się w Europie. Miłośnicy muzyki zaczęli u niego

zamawiać nowe kompozycje. W tym czasie powstawało pierwsze czterdzieści symfonii i wiele koncertów solowych na skrzypce lub fortepian. Haydn tworzył też serenady, kwartety, kasacje i sonaty.

W tzw. drugim okresie twórczości Haydna, czyli pozostałe 20 lat w Eisenstand, kompozytor poznał Mozarta i od jego utworów przejął inne sposoby traktowania melodyki – komponuje bardziej śpiewne utwory z ciekawszym użyciem instrumentów dętych. Pojawiają się wtedy również elementy ludowe,

nie tylko austriackie. Wskutek rozwiązania orkiestry kompozytor przeprowadził się do Wiednia. Będąc półtora roku w Anglii, stworzył dwanaście „londyńskich” symfonii, które uzyskały szczególne uznanie. Dodatkowo uniwersytet w Oksfordzie nadał mu tytuł *honoris causa* – dowód uznania znakomitego kompozytora. Haydn tworzy jeszcze kantaty, muzykę religijną, ponad dwieście opracowań szkockich i walijskich pieśni i ponad sto kanonów. Na urodziny cesarza Franciszka I skomponował hymn, który stał się potem hymnem narodowym.

W 1802 wyczerpany Haydn zaprzestał komponowania. Liczne honory, tytuły i zaszczyty uprzyjemniły mu ostatnie lata życia. W 1809 Franz Joseph Haydn zmarł w Wiedniu mając 77 lat.

Źródło: „Pogadanki o muzyce” – Bohdan Muchenberg

Ważne utwory

1. CYKLE KWARTETÓW SMYCZKOWYCH (PO 6)

- KWARTETY SŁONECZNE

- KWARTETY ROSYJSKIE

2. SYMFONIE „PARYSKIE”

3. OPERY KOMICZNE

4. MUZYKA DLA NADWORNIEGO TEATRU MARIONETEK

5. SYMFONIE „LONDYŃSKIE”

6. INNE SYMFONIE (POŻEGNALNA, ŻAŁOBNA, OKSFORDZKA, WOJSKOWA, ZEGAROWA, Z UDERZENIEM W KOCIOŁ, Z WERBLEM NA KOTŁACH)

7. KONCERT D-dur NA FORTEPIAN

8. KONCERT Es-dur NA TRĄBKĘ

Redaktor:

Krystyna SICIAREK

Oprawa graficzna:

Maria PYTLAK